

Copyright:

© 2025 by Udruga Točka
Vukovarska 62, Rijeka
tocka.udruga@gmail.com
www.evome.hr

PRIRUČNIK ZA KUMOVE

Nakladnik:

SALESIANA d. o. o.
Omiška 8, Zagreb
salesiana@salesiana.hr
www.salesiana.hr

Za nakladnika: Mihovil Kurkut
Urednici: Mihovil Kurkut i Marin Periš
Autor: Marin Periš
Lektura: Matija Janeš
Grafičko oblikovanje: Hrvoje Orlović
Tisak: Kerchoffset d.o.o., Zagreb

ISBN: 978-953-205-304-3

Zagreb, 2025.

SADRŽAJ

UVOD	9		
DAJEMO VAM PONUDU KOJU NE ĆETE MOĆI ODBITI	9		
ZA RODITELJE	12		
KAKO ODABRATI KUMA ILI KUMU ZA KRIZMU?	13		
Tko može biti kum ili kuma na krizmi?	14		
Ispravna mjerila za odabir krizmanoga kuma ili kume	19		
Molitva za odabir kuma ili kume	24		
ZA KUMOVE	28		
1. KOJA JE ULOGA KRIZMANIH KUMOVA?	29		
1.1. Kumstvo danas	30		
1.2. Kumovi: predstavnici kršćanske zajednice	34		
1.3. Kumovi: svjedoci i jamci vjere	36		
1.4. Kumovi: podrška i pratitelji u vjeri	38		
1.5. Obveze i odgovornosti krizmanih kumova	40		
2. PRIPRAVA KUMA ILI KUME ZA KUMSTVO	42		
2.1. Koji su dokumenti potrebni?	43		
2.2. Sakramentalna priprava	47		
2.3. Što darovati kumčetu?	50		
2.4. Kako se odjenuti za obred?	59		
3. KAKO PRATITI KUMČE PRIJE KRIZME?	62		
3.1. Što je ŽIVA VATRA?	63		
3.2. Što od kuma ili kume traži ŽIVA VATRA?	65		
3.3. Podijeli, pitaj, predloži	67		
3.4. Zajedničke aktivnosti kumova i krizmanika	70		
4. KOJE SU ZADAĆE KUMOVA NA OBREDU POTVRDE?	79		
4.1. Koje je značenje sakramenta potvrde ili krizme?	80		
4.2. Kako izgleda obred svete potvrde?	81		
4.3. Ispovijed vjere i desni dlan na ramenu kumčeta	86		
5. KAKO PRATITI KUMČE NAKON KRIZME?	88		
5.1. Kako pratiti kumče u vjeri?	89		
5.2. Kako biti dobar kum ili kuma i nakon krizme?	93		
6. MOLITVENIK ZA KUMOVE	96		
6.1. Molitve kumova	97		
6.2. Ispit savjesti	119		
6.3. Slavlje sakramenta ispovijedi	127		
ZA ZNATIŽELJNE	130		
7. ZANIMLJIVOSTI O KUMOVIMA	131		
7.1. Podrijetlo riječi kum	132		
7.2. Kratka povijest kumstva u Katoličkoj crkvi	134		
7.3. Još zanimljivosti o kumovima	138		
8. ČESTA PITANJA O KUMSTVU	142		
DODATAK PRIRUČNIKU	156		
KRSNI KUMOVI	157		
VJENČANI „KUMOVI“	162		
UMJESTO ZAKLJUČKA	164		
PISMO JEDNOGA KUMA KUMOVIMA	164		

***Kumovi neka dobro upamte da će zadobiti dobar ugled budu li svojim poticajima na put vrline usmje-
ravali one koji su im povjereni; u suprotnome, budu
li nemarni, i oni će doživjeti tešku osudu. Običava ih
se nazivati duhovnim ocima da bi postali svjesni ka-
kvu nježnost trebaju iskazati povjerenim osobama
kako bi ih uputili u duhovne istine.***

Iz kateheza svetog Ivana Zlatoustoga

DAJEMO VAM PONUDU KOJU NE ĆETE MOĆI ODBITI...

Većini hrvatskih katolika kumstvo i dalje predstavlja nešto vrijedno i časno. Lijepo je kad te bliske osobe prepoznaju kao nekoga s kim bi voljele učvrstiti svoje prijateljstvo, jer poziv na kumstvo je zapravo poziv da postaneš pridruženi član nečije obitelji. Mnogima kumstvo izaziva i osjećaj odgovornosti. Kumovi žele svojim vrijednim darom uzvratiti kumčetu i njegovoj obitelji na časti koja im je iskazana. Mnogi osjećaju odgovornost za svoju kumčad i nakon slavlja sakramenta krizme te ostaju s njima povezani, iskazuju im blizinu, ljubav, a često i materijalnu potporu.

Ipak, danas se govori o krizi kumstva kao crkvene službe. Crkva se u tradicionalno katoličkim državama, pa tako i u Hrvatskoj, muči s kumstvom, a ponegdje ga čak i ukida. Bez sumnje, lijepo je i društveno korisno da obitelji i pojedinci kumstvom učvršćuju svoje veze. No, kumstvo koje ostaje isključivo na toj razini ipak ostaje ljudsko, odviše ljudsko. To je kumstvo ispražnjeno od svojega prvotnoga i najbitnijega značenja: onoga vjerskoga i duhovnoga.

Kriza kumstva nije ništa drugo nego jedna od posljedica krize vjere Crkve na Zapadu. Mnogi kršćani žive kao praktični ateisti, ali i dalje žele primati sakramente.

U tome je i kriza, reći će neki, ali i nova prilika za kumstvo, reći ćemo mi. Jer u vremenu krize vjere kumstvo ponovno zadobiva važnost kakvu je imalo u počecima kršćanstva. Ako su roditelji u stvarnosti daleko od vjere i Crkve, a svejedno žele da njihova djeca prime sakramente, onda kumovi postaju ključan most od Crkve prema obitelji krizmanika. Postaju apostolima nove evangelizacije.

Ovaj priručnik skroman je doprinos mogućoj obnovi kumstva kao važne crkvene službe. U njemu ćete pronaći kako je kumstvo nastalo i što je nekada u Crkvi značilo. Upoznat ćete i današnje stanje s kumstvom, ali i ono najvažnije, kako bi kumovi mogli obavljati svoju službu u budućnosti, prema onome što se predlaže u katehetskom programu za krizmanike *Živa vatra*. Uvodno je poglavlje posvećeno ponajprije roditeljima i krizmanicima, da im pomogne u odabiru pravoga kuma ili kume. Potom slijedi glavni i najvažniji dio priručnika posvećen kumovima, njihovoj ulozi, pripravi te praćenju krizmanika u vjeri prije i nakon krizme. Posljednja dva poglavlja namijenjena su onima koje zanima kratki povijesni pregled kumstva i koji traže odgovore na neka vrlo konkretna pitanja o kumstvu.

Ovim priručnikom nudimo kumovima sve što im je potrebno da razumiju svoju ulogu i da ju žive drukčije i savjesnije, sa žarom *Žive vatre*. Prijedlozi koje im nudimo da stvore i grade odnos sa svojom kumčadi vrlo su jasni

i konkretni. Pronaći će ovdje i svoj mali molitvenik, ali i neke vrlo praktične savjete. Da se poslužimo riječima iz slavne filmske trilogije *Kum (The Godfather)*: *ovaj je priručnik ponuda koju ne će moći odbiti*. Iskreno se nadamo da će im biti na blagoslov i izgradnju!

ZA RODITELJE

**KAKO
ODABRATI
KUMA
ILI KUMU
ZA KRIZMU?**

TKO MOŽE BITI KUM ILI KUMA NA KRIZMI?

Za sakrament krizme (i krštenja) Crkva traži da primatelj sakramenta ima **jednoga kuma** ili **jednu kumu**, ili ako želi dvoje kumova, onda to trebaju biti **kum i kuma**, tj. jedan muškarac i jedna žena.

Crkva preporučuje da primatelj sakramenta za krizmanoga kuma uzme istu osobu koja je tu službu preuzela već na krštenju, jer tako bi se još snažnije izrazila poveznica između sakramenata krštenja i potvrde.

Krizmani kum ili kuma **MOŽE BITI** osoba koja zadovoljava sve ove uvjete:

- 🕯 Sposobna je služiti se razumom.
- 🕯 Navršila je 16 godina života.
- 🕯 Krštena je u katoličkoj vjeri, pričešćena je i krizmana.
- 🕯 Vjera joj je bitna i trudi se živjeti u skladu s crkvenim naukom.
- 🕯 Redovito ide na misu nedjeljom i blagdanima.
- 🕯 Ako je u braku, treba biti crkveno vjenčana. Ako ju je supružnik napustio, ne smije živjeti u novoj izvanbrač-

noj zajednici ili novom civilnom braku, ni biti u vezi koja bi drugima bila poznata (tzv. javna veza).

- 🕯 Odgaja svoju djecu u vjeri, upisuje ih na školski vjeronauk.
- 🕯 Svjesno prihvaća službu kuma i odgovornosti koje kumstvo sa sobom nosi: da će surađivati u vjerskom odgoju kumčeta i brinuti se da kumče vjerno obavlja obveze koje krizma podrazumijeva. Koje su to obveze? Sudjelovati u euharistiji i životu Crkve te svjedočiti i braniti katoličku vjeru.

MOŽE LI KUM ILI KUMA BITI OSOBA PRAVOSLAVNE VJERE?

Odgovor je **MOŽE**, ali samo u paru s drugim kumom koji je katolik (bez obzira na spol) te ako ispunjava i ostale navedene uvjete za kumstvo: da se služi razumom, da ima navršenih 16 godina života i da živi uzornim vjerskim životom u svojoj crkvenoj zajednici.

Potvrđuje *Direktorij za primjenu načela i normi o ekumenizmu* iz 1993. godine koji kaže:

„Zbog tijesnog zajedništva koje postoji između Katoličke crkve i istočnih pravoslavnih Crkava, slobodno je, iz opravdanih razloga, dopustiti da istočni vjernik zajedno s katoličkim kumom (ili katoličkom

kumom) kumuje pri krštenju katoličkog djeteta ili odrasle osobe, pod uvjetom da je dovoljno osiguran katolički odgoj krštenika i da je taj kum prikladna osoba.“

Krizmani kum ili kuma **NE MOŽE BITI:**

- ✘ Majka ili otac krizmanika.
- ✘ Osoba koja nije krštena, pričešćena i krizmana u katoličkoj vjeri (nužna su sva tri sakramenta kršćanske inicijacije!).
- ✘ Osoba koja je primila sakramente kršćanske inicijacije (krštenje, pričest, potvrda), ali kojoj vjera nije bitna, koja ne ide redovito nedjeljom na misu, niti se trudi živjeti prema nauku Katoličke crkve.
- ✘ Osoba koja je primila sakramente kršćanske inicijacije, ali koja s partnerom živi u izvanbračnoj zajednici ili koja je samo civilno vjenčana.
- ✘ Osoba koja je primila sakramente kršćanske inicijacije, ali koja nakon rastave živi u novoj izvanbračnoj zajednici, u novom civilnom braku ili je u vezi koja je drugima poznata, a da prije toga nije dobila presudu o ništavosti crkvene ženidbe.
- ✘ Osoba koja je primila sakramente kršćanske inicijacije, ali koja se bavi poslom koji je nespojiv s katoličkom vjerom: koja je zaposlena u seks *shopu* ili striptizu

klubu, koja snima ili fotografira pornografske sadržaje, koja zarađuje putem OnlyFansa, koja kao liječnik/liječnica ili kao član medicinskog osoblja sudjeluje u obavljanju pobačaja ili u potpomognutom samoubojstvu, koja se bavi prodajom droge ili drugom kriminalnom aktivnošću...

- ✘ Osoba koja je primila sakramente kršćanske inicijacije, ali koja se ozbiljno bavi nekom od praksi nespojivih s katoličkom vjerom: horoskopom, bioenergijom, astralnom meditacijom, kristalima, magijom, gatanjem, jogom, reikijem, *New Ageom*, ezoterijom ili nekom drugom sličnom praksom.
- ✘ Osoba koja je primila sakramente kršćanske inicijacije, ali koja je član sotonističke sljedbe, masonske lože ili nekog drugog društva koje rovare protiv Katoličke crkve.
- ✘ Osoba koja je primila sakramente kršćanske inicijacije, ali koja se *ispisala* iz Katoličke crkve, tj. koja je tražila ispis iz matice krštenih.
- ✘ Osoba koja je primila sakramente kršćanske inicijacije, ali koja se smatra ateistom, nevjernikom ili agnostikom.
- ✘ Osoba koja je primila sakramente kršćanske inicijacije, ali koja javno djeluje ili govori protiv katoličke vjere, Crkve ili katoličkoga nauka. Primjerice, ako se javno zalaze za pobačaj ili eutanaziju, ili ako javno vrijeđa Svetog Oca i slično.

- ⊗ Osoba koja je primila sakramente kršćanske inicijacije, ali koja je počinila neko djelo koje sa sobom automatizmom povlači kanonsku (crkvenu) kaznu (npr. ako je obavila pobačaj ili sudjelovala u njemu, a potom se nije ispovjedila i dobila odrješenje), kojoj je zakonito izrečena neka kanonska kazna ili koja je na civilnom sudu osuđena za teško kazneno djelo koje izaziva javnu sablazan.
- ⊗ Krštena osoba koja pripada nekoj nekatoličkoj (protestantskoj) crkvenoj zajednici. **Ta osoba može biti pridružena krizmanom kumu ili kumovima kao svjedok da je krizma podijeljena.**

NEKA POTVRĐENIK, AKO JE TO MOGUĆE, IMA KUMA...

Prema Zakoniku kanonskoga prava **nije nužno** da krizmanik ima kuma. Ne nađe li se dovoljno prikladna osoba, krizmanika biskupu (ili njegovu delegatu) mogu predstaviti i njegovi roditelji. No prikladnije bi bilo, ako je to moguće, da se u tome slučaju za krizmanoga kuma uzme ista osoba koja je kumovala na krštenju.

ISPRAVNA MJERILA ZA ODABIR KRIZMANOGA KUMA ILI KUME

- 🕯 Kumstvo nije tek jednokratna čast ili uloga, nego **prava crkvena služba**: služenje Crkvi, obitelji krizmanika i, na koncu, samom krizmaniku. Zakonik kanonskoga prava kaže da je crkvena služba „svaka zadaća trajno ustanovljena bilo božanskom bilo crkvenom uredbom koja se vrši u duhovnu svrhu“. Kumstvo je, dakle, **trajna duhovna zadaća i odgovornost**.
- 🕯 Kumovi trebaju **pomoći krizmanicima da rastu u vjери**, i prije i poslije primanja sakramenta, kako bi ono što su na krizmi obećali mogli vjerno provoditi u djelo. Trebaju im pokazati kako ostvarivati zahtjeve evanđelja u vlastitom i društvenom životu. U toj bi im zadaći jako pomoglo da su **fizički što bliže svome kumčetu**.
- 🕯 Kumovi trebaju biti osobe koje žive i svjedoče vjeru, jer jedino će takve osobe biti sposobne pomoći krizmanicima na putu kršćanskoga života. Kumovi su **predstavnici zajednice vjernika**, predstavnici Crkve kao majke koja se brine o svojoj duhovnoj djeci.
- 🕯 Bilo bi poželjno kad bi ulogu krizmanoga kuma ili kume preuzela **ista osoba koja je tu službu prihvatila već na krštenju**. Osim što bi to jače istaknulo jedinstvo tih dvaju sakramenata, to bi jače istaknulo i trajnost kumove ili kumine službe. Premda se ne is-

ključuje mogućnost odabira nove osobe za krizmanoga kuma ili kumu, ipak je zanimljivo da gotovo svi dokumenti Crkve koji govore o kumstvu preporučuju da krsni kum ili kuma budu ujedno i kumovi na krizmi.

🔥 Kumstvo se treba **očuvati od folklora i preskupih darova**, jer prvotna i najvažnija uloga kuma je ona duhovna. Osim toga, u duhu je kršćanstva i sakramenta potvrde skromnost i jednostavnost, usmjerenost na duhovne, a ne materijalne darove.

BITNO JE ZNATI:

- Između kuma i kumčeta, ali i njegovih roditelja nastaje posebna veza, pravo **duhovno srodstvo**. Kum ili kuma u duhovnom smislu postaju dijelom krizmanikove obitelji. To se temelji na vjeri da sakramenti koji uvode u kršćanstvo označavaju duhovno rođenje vjernika, koje ga uvodi u širu, duhovnu obitelj, čiji je predstavnik kum ili kuma. Tako su kum ili kuma svojevrsni **duhovni roditelji**, zaduženi da bdiju nad duhovnim rastom kumčeta.
- Prema tome, **kumstvo obvezuje više nego prijateljstvo**, jer stvara pravu duhovnu vezu, utemeljenu na zajedničkoj vjeri.

- Do 1983. godine duhovno je srodstvo bilo zaprjeka za sklapanje kršćanske ženidbe, ali novi je zakonik dokinuo tu zaprjeku.

Krizmanoga kuma ili kumu **NE TREBA ODABRATI**:

- ⊗ Samo zato što vas s nekom osobom veže čvrsto prijateljstvo ili rodbinska veza.
- ⊗ Samo zato što se želite snažnije povezati s nekom osobom ili obitelji.
- ⊗ Samo zato što je riječ o uglednoj osobi zbog koje će onda i vaša obitelj biti važnija i uglednija.
- ⊗ Samo zato što je riječ o imućnoj osobi koja će moći kupiti lijepi i veliki dar.
- ⊗ Samo zato što je tebe ili tvoga supružnika netko nekad izabrao za kuma, pa mu se želite odužiti tako da i vi tu osobu izaberete za kuma ili kumu svome djetetu.

Za krizmanoga kuma ili kumu **TREBA ODABRATI** osobu:

- 🔥 Koja ozbiljno shvaća svoju vjeru i trudi se živjeti prema crkvenom nauku.
- 🔥 Koja, po svojim ljudskim i kršćanskim vrlinama, vašemu djetetu može biti uzor čovjeka i vjernika.

- 🕯️ Koja zadovoljava sve formalne uvjete koje Crkva traži i koje smo već ranije naveli.
- 🕯️ Kojoj vi i vaše dijete možete vjerovati, jer među vama već postoji temeljna bliskost koja će se kumstvom osnažiti i razvijati.
- 🕯️ Koja sasvim razumije duhovne obveze koje iz kumstva proizlaze i voljna ih je preuzeti.

JOŠ NEKOLIKO VRIJEDNIH SAVJETA ZA IZBOR KRIZMANOGA KUMA ILI KUME:

- Iskusni svećenici savjetuju da krizmani kum ili kuma ne budu mlađi niti mnogo stariji od krizmanika, jer će se tako vjerojatno češće družiti i bolje se razumjeti.
- Možda je dobro da se za kuma ili kumu ne izabere neka osoba iz bliže rodbine, jer mladi se u krizmaničkoj dobi znaju zatvoriti najbližima u obitelji, a lakše se i iskrenije povjeravaju osobama s kojima nisu u bližem obiteljskom srodstvu, i to malo starijima od sebe.
- Ako se već za kuma ili kumu želi izabrati netko iz bliže obitelji, preporuka je da to bude netko malo (a ne mnogo) stariji od krizmanika, s kime krizmanik već ima blizak odnos, pun povjerenja.

- Iako Crkva ne propisuje da kum ili kuma budu istoga spola kao kumče, ipak se preporučuje da krizmanik ima kuma, a krizmanica kumu. U krizmaničkoj dobi mladima svojstveno traženje vlastitoga identiteta preko različitih uzora, pa im je dobro dati valjane modele kako živjeti i ponašati se kao muškarac ili žena. Osim toga, vjerojatnije je da će se muškarac lakše povjeriti muškarcu, a žena ženi.
- To su sve samo savjeti i preporuke. Ipak, najvažnije mjerilo ostaje ono duhovno: da je kum ili kuma osoba koja živi aktivnim vjerničkim životom, koja može i želi pratiti vaše dijete do dubljega odnosa s Bogom.

🕯️ Ovih vam pet koraka može pomoći u odabiru krizmanoga kuma ili kume:

- 1) Pomolite se** za odabir krizmanoga kuma ili kume
- 2) Napravite popis** mogućih krizmanih kumova.
- 3) Napišite prednosti i nedostatke** svakoga od njih prema sljedećim pitanjima:
 - a) Ispunjava li ona ili on sve uvjete koje Crkva traži za kumstvo?*
 - b) Živi li ona ili on aktivnim kršćanskim i sakramentalnim životom?*

- c) *Živi li nam ona ili on dovoljno blizu da se povremeno može sastajati s našim djetetom, primateljem sakramenta?*
 - d) *Je li je riječ o dovoljno zreloj osobi da može voditi naše dijete na putu vjere, potičući ga da sakrament krizme i svoju katoličku vjeru shvati ozbiljno?*
 - e) *Služe li se ona ili on s našim djetetom do te mjere da se mogu zajednički moliti i razgovarati o važnim i vjerskim temama?*
- 4) **Razmotrite sve mogućnosti**, prednosti i nedostatke.
- 5) **Izaberite kuma ili kumu.**

MOLITVA ZA ODABIR KRIZMANOGA KUMA ILI KUME

- 🕯 Za odabir krizmanoga kuma ili kume nije dovoljno samo slijediti naznačena mjerila. Kršćani bi se prije svake važne odluke najprije trebali pomoliti i zatražiti Božje vodstvo. Kao roditelji želimo donijeti najbolje odluke za svoju djecu, a tko ih poznaje bolje nego njihov Stvoritelj? On zna i koji će kum ili kuma biti najbolji izbor za naše dijete.
- 🕯 I Isus Krist ustrajno se molio prije svake važne odluke i ključnih trenutaka svoga života. Primjerice, prije nego što je izabrao apostole molio se cijelu noć. Vi

se ne morate moliti cijelu noć, ali dobro je da predate svoju odluku Gospodinu. On će vam pomoći da vaša mjerila budu ispravna, a možda vam u misli stavi osobu koja vama samima ne bi ni pala na pamet.

- 🕯 Ovdje vam predlažemo neke molitve koje kao roditelji možete moliti za odabir pravoga kuma ili kume. Naravno, vi se možete Gospodinu moliti i svojim riječima na istu nakanu. Potaknite i svoje dijete, krizmanicu ili krizmanika, da se mole za izbor svoga kuma ili kume. Zato vam predlažemo i dodatnu molitvu koju može moliti vaše dijete.

Molitva roditelja za odabir krizmanoga kuma ili kume (I)

Duše Sveti, ti si nam povjerio (*ime djeteta*). Naša je uloga kao roditelja da (*ime djeteta*) u svemu čuvamo i njegujemo. Udijeli nam milost da znamo prepoznati tko bi nam najbolje mogao pomoći kako bismo očuvali i njegovali vjeru svojega djeteta. Amen.

Molitva roditelja za odabir krizmanoga kuma ili kume (II)

Bože, dobri Oče, ti si nam povjerio (*ime djeteta*) da ju/ga čuvamo, usmjeravamo i hranimo kruhom,

ali i svakom riječju što izlazi iz Božjih usta. (*Ime djeteta*) se sada priprema za primanje sakramenta svete potvrde. Molimo te, daruj nam razbora i mudrosti da ju/ga znamo usmjeriti prema odabiru pravoga kuma ili kume. Ne daj da se vodimo isključivo ljudskim mjerilima i osjećajima. Pomozi nam da izaberemo osobu molitve, koja aktivno živi svoju vjeru i doprinosi Crkvi. Pomozi nam da izaberemo osobu koja će znati pokazati našem djetetu kako da svjedoči i brani katoličku vjeru. Neka ta osoba i nama roditeljima bude poticaj za snažniji odnos s Gospodinom i pomoć u našoj zadaći vjerskoga odgoja djece. To te molimo po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Molitva krizmanika ili krizmanice za odabir kuma ili kume

Duše Sveti, trebam tvoju pomoć i vodstvo. Daj mi mudrosti da, zajedno sa svojim roditeljima, izaberem pravoga krizmanoga kuma ili kumu. Pomozi mi da izaberem osobu molitve, koja će i meni pomoći da postanem osoba molitve. Pomozi mi da izaberem osobu koja će mi biti podrška u teškim trenutcima i koja će me usmjeravati da donosim dobre odluke, usklađene s evanđeljem i naukom Katoličke crkve. Pomozi mi da izaberem nekoga tko će me voljeti i pomoći mi da zavolim Isusa.

Vodi cijeli moj hod prema sakramentu potvrde i daj da, uz pomoć kuma ili kume i uz podršku cijele župne zajednice, postanem aktivni član ili članica Crkve, da spremno svjedočim i branim katoličku vjeru. Amen.

8. ČESTA PITANJA O KUMSTVU

— Može li krizmanikov prijatelj, vršnjak, biti i njegov krizmani kum?

Ako je riječ o krizmaniku ili krizmanici koji krizmu primaju u drugom razredu srednje, i ako njihov vršnjak ili vršnjakinja ispunjavaju sve uvjete koje Crkva propisuje za kumstvo, onda je odgovor na to pitanje: može!

Sasvim je drugo pitanje bi li to bilo prikladno i dobro. Kod izbora kuma ili kume uvijek treba imati u vidu da bi oni trebali krizmanicima biti uzori i pratitelji u vjeri (a ne samo na *instaču*). Pitanje je koliko to njihovi vršnjaci i školski prijatelji mogu biti. Krizmanike bi zato njihovi župnici, katehete i roditelji trebali poučiti o stvarnoj ulozi kumova i usmjeriti u njihovu izboru prema nešto starijoj i zrelijoj osobi za obavljanje službe kuma ili kume.

Ovdje treba napomenuti da dokument *Druga sinoda Zagrebačke nadbiskupije – Izjave i odluke* u paragrafu 6 broja 68 govori o krizmi i, između ostaloga, navodi kako „ne priliči da službu kuma na krizmi preuzme netko od krizmanika istoga naraštaja“. Te bi se preporuke, barem u Zagrebačkoj nadbiskupiji, valjalo strogo pridržavati.

— Što ako se roditelji i krizmanik ili krizmanica ne slažu oko izbora kuma?

Zakonik kanonskog prava u kanonu broj 874 određuje da bi kuma ili kumu trebao izabrati krizmanik ili njegovi

roditelji (ili oni koji ih zamjenjuju). Prema tome, dogodi li se neslaganje između roditelja i krizmanika ili krizmanice oko izbora kuma, prednost bi trebalo dati onome koji je na popisu prije spomenut, a to je krizmanik ili krizmanica.

Svjescni smo da su često mjerila roditelja sasvim drukčija u odnosu na mjerila koja imaju krizmanici. Dogodi se da roditelji žele izabrati nekoga iz rodbine, a krizmanik ili krizmanica bi radije nekog svoga prijatelja ili prijateljicu... I eto ti nevolje i neslaganja. I premda je logično da bi prednost trebalo dati onomu čija su mjerila bliža zahtjevima koje Crkva ima od kumova – da budu aktivni katolici i svjedoci vjere – ipak je bolje da zadnju riječ imaju oni koji primaju sakrament. Uloga je roditelja da poučče svoju djecu o uvjetima koje Crkva propisuje i da pokušaju usmjeriti njihovu odluku u pravom smjeru.

No, nisu uvijek krizmanici ili krizmanice ti koje treba poučiti i usmjeriti. Poznat nam je slučaj u kojemu su roditelji za krizmanoga kuma svome sinu htjeli njegova strica. Njihov se sin tome usprotivio govoreći im da stric mnogo psuje. Rekao im je da bi on za kuma radije htio jednog aktivnog katolika iz njihove župe, kojeg je često viđao u crkvi. Roditelji su prihvatili njegov izbor, posramljeni zrelošću svoga sina.

I zaključno, bilo bi najbolje kad bi se roditelji i njihovo dijete, krizmanik ili krizmanica, zajednički i pojedinačno molili za izbor pravoga kuma. Bog će onda sigurno čistiti njihova mjerila i usmjeriti ih prema pravoj osobi, bez

sukoba i neslaganja. Molitve koje se mogu moliti na tu nakanu predlažemo u 9. poglavlju ove knjižice.

— Može li osoba koja je primila samo sakrament krštenja biti kum ili kuma na krizmi?

Ne može. Uvjeti koje Crkva propisuje su jasni: krizmani kum ili kuma može biti osoba koja je primila sva tri temeljna kršćanska sakramenta koji se nazivaju i sakramentima kršćanske inicijacije: krštenje, euharistiju i potvrdu. Uz to trebaju ispuniti i ostale uvjete koje detaljno opisujemo u jednom od uvodnih poglavlja *Tko (ne) može biti kum ili kuma na krizmi?*

— Mogu li svećenici ili redovnici biti kumovi na krizmi?

Zakonik kanonskoga prava iz 1917. godine zabranjivao je svećenicima i redovnicima da budu krsni ili krizmani kumovi, osim ako im, zbog opravdanih razloga, njihovi biskupi i redovnički poglavari ne dopuste preuzeti tu službu. Vjerojatno je to bilo zato što se svećenički ili redovnički poziv smatrao nespojivim s odgovornostima koje kumovi preuzimaju u odnosu na kumče, u društvu u kojem osobe nisu mogle biti toliko pokretljive kao danas te se nisu mogle tako lako posjećivati niti čuti.

Zakonikom iz 1983. godine ukinuta je ta zabrana te mnogi svećenici i redovnici danas rado prihvaćaju ulogu

kuma ili kume. Ipak, i danas postoje među njima i oni koji ne žele prihvatiti ulogu kuma ili kume, jer osjećaju da, zbog prirode svoga poziva ili službe koja traži veliku posvećenost, ne će moći dovoljno dobro obavljati sve obveze koje kumstvo sa sobom nosi. Zato se nemoj iznenaditi ako svećenik ili časna sestra odbije tvoj poziv na kumstvo. I nemoj im zamjeriti.

— **Što ako su se kum ili kuma, nakon održane krizme, rastali od svojih supružnika i žive nevjenčano s novim partnerom?**

E život nosi svakakve situacije, pa tako i ovakve... U takvim su se okolnostima kumče i njegova ili njezina obitelji pozvani prije svega moliti za kuma ili kumu. Možda kroz molitvu shvate da mogu i drukčije pomoći, razgovarati s njim ili s njom, predložiti njemu ili njoj razgovor s nekim svećenikom da shvate ozbiljnost takvog nedosljednog i neuzornog katoličkoga života.

Naravno, ljudi su slabi i grješni, ali to ne znači da se ne trebamo boriti protiv slabosti i grješnosti ili da ne trebamo reći da su neka ponašanja u kršćanskom smislu neprihvatljiva. No treba također paziti da nikad ne osuđujemo osobu, nego njezin čin ili ponašanje koje je u suprotnosti s evanđeljem i s naukom Crkve.

Dogodi li se kojim slučajem takvo što, kumče ne treba prekinuti odnos sa svojim kumom ili svojom kumom, ali

bilo bi dobro da ne ide u goste k njemu ili njoj u domaćinstvo u kojemu kum ili kuma nevjenčano živi s novim partnerom. Poželjno bi bilo ne ići na druženje ili kavu na koje bi kum ili kuma povelili nove nevjenčane partnere. Zašto? Ne zato da se osudi kuma ili kumu, nego da se njoj ili njemu ukaže na ozbiljnost grješnoga stanja u koji su kum ili kuma upali.

Naravno, dobiju li kum ili kuma od Crkve presudu o ništavosti crkvene ženidbe, to bi značilo da prva ženidba nije valjana sklopljena i kao da je nije ni bilo. U tome slučaju kum ili kuma nisu u nikakvu crkvenom prekršaju i dopušteno je posjećivati ih i družiti se s njenim ili njegovim novim partnerom ili partnericom.

— **Može li osoba koja obavlja službu kuma biti suprotnoga spola od kumčeta?**

Prema Zakoniku kanonskoga prava, odgovor je: može! Ne postoji nikakva zabrana da krizmanik ima kumu ili krizmanica kuma. Zakonik jedino propisuje da, ako osoba ima dva kuma, to moraju biti osobe različitih spolova: jedna žena i jedan muškarac.

Iako Crkva ne propisuje da kum ili kuma budu istog spola kao kumče, ipak se preporučuje da krizmanik ima kuma, a krizmanica kumu. U krizmaničkoj je dobi djeci svojstveno traženje vlastitoga identiteta preko različitih uzora, pa im je dobro dati valjane modele kako živjeti i

ponašati se kao kršćanski muškarac ili kršćanska žena. Osim toga, u toj osjetljivoj dobi vjerojatnije je da će se muškarac lakše povjeriti muškarcu, a žena ženi.

— Može li transrodna osoba biti kum ili kuma na krizmi?

Kongregacija za nauk vjere izjavila je 2015. godine da transrodne osobe ne mogu biti krsni (a to znači ni krizmani) kumovi, jer transrodne osobe javno prikazuju stavove suprotne istini o spolnosti i ne mogu voditi kršćanski život kakav se od kumova traži.

Dikasterij za nauk vjere ublažio je svoj stav 2023. godine izjavljujući da „pod određenim uvjetima kum ili kuma može biti i punoljetna transrodna osoba koja se podvrgla također hormonskom liječenju i operaciji promjene spola“. No dikasterij također napominje da ta zadaća ne predstavlja pravo i da zato „pastoralna razboritost nalaže da se to ne dopusti ako postoji opasnost od sablazni, nepriključnih legitimacija ili stvaranja pomutnje u odgojnoj sferi crkvene zajednice“.

— Ako kum ili kuma iz opravdanoga razloga ne mogu biti prisutni na krizmi, može li ih tko god zamijeniti na dan krizme?

I to se ponekad zna dogoditi: da krizmanome kumu ili kumi iskrsne vrlo važna poslovna ili obiteljska obveza, ili

da se razbole te ne mogu tjelesno biti prisutni na krizmi. U tome slučaju krizmanica ili krizmanik ne treba izabrati drugoga kuma ili kumu. Dovoljno je da pronađu osobu koja će u ime pravoga kuma biti prisutna na slavlju sakramenta potvrde. Ta će osoba biti upisana u crkvene knjige uz pravoga kuma kao njegova zastupnica ili zastupnik. Važno je samo da i zastupnica ili zastupnik ispunjavaju tražene uvjete za kumstvo, kao i prava kuma ili kum.

— Je li u redu da krizmanici slave krizmu navečer u kafiću?

U nekim dijelovima Hrvatske, osobito onima u kojima se krizma podjeljuje petnaestogodišnjacima i šesnaestogodišnjacima, već godinama se za krizmanike u večernjim (i noćnim) satima organizira proslava krizme u kakvom kafiću ili noćnom baru, često pod nazivom *Noć krizmanika* ili *After-krizma party*. Za ulazak se nerijetko plaća ulaznica, a na proslavi se maloljetnicima toči alkohol, pušta svakojaka glazba, a krizmanici dolaze neprikladno odjeveni. Takve zabave često organiziraju sami krizmanici uz pomoć nešto starijih, punoljetnih prijatelja ili braće i sestara. Ponekad organizaciju preuzimaju neki posrednici ili čak agencije, a klubovi samo iznajmljuju prostor.

Jasno je da takve proslave nisu nimalo u duhu sakramenta koji su krizmanici primili. Baš naprotiv, one su či-

sta suprotnost sakramentu potvrde: anti-svjedočanstvo vjere, uvrjeda Duhu Svetome i sramota za cijelu crkvenu zajednicu. Pogotovo kad se krizmanici još potuku i opiju na takvim tulumima, a poznati su nam i takvi slučajevi. Roditelji i kumovi trebali bi učiniti sve da ne dođe do organizacije takvih događaja, ili barem da njihova djeca i kumčad u tome ne sudjeluju. Zašto se krizma ne bi proslavila klanjanjem pred Presvetim Sakramentom u zahvalu Duhu Svetome i uz pjevanje i slavljenje Boga? Takvu su proslavu jednom organizirali mladi krizmanici u jednoj splitskoj župi. Možda roditelji i kumovi mogu potaknuti organizaciju slične proslave, sa zakuskom i druženjem nakon klanjanja. Znamo i za slučajeve u kojima su krizmanici nakon krizme prikupili novac za siromašne vršnjake ili obitelji, pa bi im to zajednički išli darovati. Takve su *proslave* već plod djelovanja Duha Svetoga u mladim ljudima.

Osim toga, zakon je u Hrvatskoj jasan: osobama ispod 18 godina starosti ne smije se prodavati niti točiti alkohol. Također, osobe koje su mlađe od 16 godina ne smiju biti na javnim mjestima od 23 sata do 5 sati bez pratnje roditelja ili druge poznate odrasle osobe.

— Koliko puta netko smije biti kum ili kuma?

Crkva ne propisuje koliko tko puta može biti kum ili kuma, tj. ne zabranjuje da netko preuzme tu službu više

puta. Međutim, zbog mogućih zloraba i razvodnjavanja službe kuma ili kume, možda bi zaista bilo dobro da Crkva odredi ili preporuči najveći broj kumstava za jednu osobu.

Neke popularnije ili imućnije osobe znaju prihvaćati veliki broj kumstava, između ostaloga i neki političari. Teško se oteti dojmu da se u mnogim slučajevima služba kuma iskorištava radi skupljanja političkih glasova ili neprilične osobne promidžbe. Rekorderi imaju preko stotinu kumčadi i ne možemo reći da i Crkva tu ne snosi dio odgovornosti jer dopušta takvo razvodnjavanje službe koja bi prije svega trebala biti duhovnoga karaktera.

Vjernicima se odluka o tome koliko će kumstava prihvatiti ostavlja na savjest. No, valjalo bi razborito razmotriti svaki poziv na kumstvo i ne prihvaćati ulogu kuma ili kume samo zato da se dobar prijatelj ili član obitelji ne bi naljutio. Kumstvo je odgovorna služba, a ne samo čast i uloga koja traje samo jedan dan. Imati na duhovnoj brizi i samo jednu osobu do svoje smrti velika je odgovornost. Imati troje ili petero kumčadi zahtijeva još više vremena i posvećenosti. Imati preko petero kumčadi može već biti znak da možda olako prihvaćam tu ulogu, jer mi odveć godi biti *serijski kum* ili *serijska kuma*.